

HELLIG KRIG!

Islam

Forelæsningsnoter til tekstkompendium

ved professor MSO Thomas Hoffmann

Intro

Allerførst: god forskning kræver selvrefleksion over forskningens rolle og valg.

Vores forskningsinteresse i jihad og jihads historiske oprindelse har en nutidig vestlig motivation eller: *hvad betyder det for os?* Kodeordet er naturligvis islamisk – eller islamistisk om man vil – terrorisme.

- Fjerne og stadig mere og mere nærgående internationale erfaringer:
- Erfaringskatalog:
 - Første fjerne erfaring: Irans revolution 1979; Sadat 1981; Beirut 1983
 - Lockerbie 1988 – men gedulgt mht. et egentlig islamistisk motivation.
 - Den rystende nære erfaring: 9/11 (i bagklogskabens lys kunne man se bombeattentatet i WTCs kælder i 1993 som en dyster optakt).
 - Europa: Madrid 2004; London 2005: the rise of the *home-grown*s og aktuelt (hjemvendte) *foreign fighters*.
- Uheldige men måske ikke så overraskende reaktioner:
 - Overdrevet fiksering på jihad og islams voldspotentiale:
 - Anakronisme: at læse moderne terrorisme ind i et mere 'klassisk' hellig-krig-tematik. Der er forbindelser, men også nybrud som er dikteret af moderniteten.
 - Tendenser til skriftfikseret determinisme á la 'Koranen dikterer krig → ergo de facto krig.'

1

Disposition

- Islams urtid
- Islams moderne tid
- Omdrejningspunkt: Legitimering af krig og vold i klassisk og moderne islam. Mao: især de retoriske aspekter.
- Rød tråd: bugtende rød tråd, klippet over og bundet sammen.
- Metode: nedslag på enkelte tekster.

Begrebsafklaring/demonteringer: *Jihad og islam*

- Demontering af påstanden om at *jihad* ikke oversættes som 'hellig krig'
 - Ordret oversat betyder J ganske vist ikke 'hellig krig' – selvom man på arabisk godt kan bruge udtrykket *al-jihad al-muqaddas*
 - Men hvis man med hellig krig forstår en form for krig/voldsudøvelse, der *kan* sanktioneres af de væsentligste religiøse tekster, institutioner og aktører, så giver det for så vidt mening at oversætte jihad 'kulturelt' som hellig krig.

- Forbeholdet består blot i at gøre klart, at jihad er en term, som også kan anvendes metaforisk, med vægt på en ikke-voldelig/ikke-militant kamp.
- Islam = *salam*/fred-etymologien: ja, sprogligt. Men ingen præ-moderne muslimer foretager denne fortolkning af islam-termen, men derimod den klassiske læsning at islam betyder 'underkastelse' og 'overgivelse'/'*istislām* [til Gud].

Ekstrem kort intro til islams oprindelse:

- Tid: Begyndelse: 600-tallet/senantikken
 - Muhammads tider:
 - 570-610-622-624(slaget ved Badr)-630(erobringen af Mekka)-632| → kalifferne → dynastierne
 - Islam skal ses som den sidste store senantikke religion.
 - Islam skal ikke ses som et radikalt nybrud men som et fænomen, der ligger i forlængelse af senantikken religiøse miljøer.
- Sted: primært Vestarabien og 'byerne' Mekka og Medina, men undervejs i Muhammads karriere også store del af den arabiske halvø
- Aktører:
 - Apostel/profetfigur kaldet Muhammad prædiker en særlig form for monoteisme (med stærke bånd til jødedom og kristendom; apokalyptiske elementer), som bliver formidlet videre i Koranen og senere i muhammadbiografiske/hagiografiske tekster.
- Socio-politiske strukturer:
 - Profetindivid → familie → menighed → proto-stat | → eksplosiv imperial ekspansion og forankring (her udvikles den klassiske islam)
 - tilhængere/muslimer/troende versus fjender (vantro, polyteister, falske monoteister); alliancepartnere og hyklere
- Konflikt og krigsstof:
 - Kulturel kontekst: barske og risikable Hobbes-liv i ørkenen (1588-1679; forfatter til *Leviathan*): "continual fear, and danger of violent death; and the life of man, solitary, poor, nasty, brutish, and short".
 - Lokal/regional kontekst: beduinernes *ghazwa*-kultur → legendariske saga-lignende beretninger om arabernes kampdage, *ayyam al-arab*; blodfejde-kultur.
 - Imperial kontekst: Imperiale kræfter i og omkring Arabien (Byzans og Persisk Sasaniderige; etiopiske Axum og Sydarabien. Islam er en imperial *mimesis* og læreproces.
 - Regional og lokal kontekst: forfølgelse i Mekka → hijra/emigration til Etiopien/Axum og senere Yathrib/Medina.
 - Konflikt med især mekkanerne, men også med jøderne i Medina
 - Muslimsk triumf i de sidste år → indtagelse af Mekka 630 og *pax islamica* på arabisk halvø
 - Efter Muhammads død: ekstrem geopolitisk succes/konflikt
 - *Futuh al-buldan* og dynastier og islamiske imperier (~ civilisation). Imperial jihad + institutionalisering og systematisering
 - Men også *fitna*, 'splittelse, prøvelse': tre borgerkrige: 656-750
- Verdenshistorie: fremvæksten af den islamiske civilisation: formulering og systematisering af islamisk lov og retsvidenskab (hvoraf store dele omhandler jihad) i en suveræn-hegemonisk situation. versus kristendommens markante kontrast mellem forfulgt martyr-religion og magtfuld statsreligion (fra Konstantin i 300-tallet og frem)

Koranen (oversættelse ved Ellen Wulff)

Intro til Koranen:

- Muhammads åbenbaringer over tid, dvs. de afspejler en proces og en fortløbende kommunikation med Gud/menighed.
- Samles, lukkes og kanoniseres efter Muhammads tid: Koranen → = bog.
- Rapsodisk karakter: svagt kronologisk mønster
 - o men forholdsvis stærk forskel mellem mekkanske og medinensiske åbenbaringer

Krig og jihad:

- Mange forskellige termer (se Ambros: Dictionary of Koranic Nouns):
 - o Folk: beredne krigere, krigsfanger, baghold, modstandere, fjender m.m.
 - o Handlinger: natteangreb, krig, fremmarch, fredsslutning, angribe, nederlag, kamp, bytte m.m.
 - o Våben: spyd, ringbrynje, våben, bue - ingen sværd!
- De vigtigste er:
 - o *jihad, qital, harb, og fath*

Om *jihad* specifikt:

- roden J-H-D (~ 'at anstrenge sig, at kæmpe for'): bredere betydning end krig = første og fremmest 'kæmpe for Guds/Allahs sag', *jahada fi sabil allah*.
 - o kontekst bestemmer krigsligheden: reelt kun 10 steder i Q hvor jihad klart betegner krig.
- Tid:
 - o de krigsrelevante passager, der direkte angår muslimerne, er medinensiske. Dvs. de afspejler de aktuelle konflikter, om end det sjældent er præciseret præcis hvilke konflikter, der er tale om.

Jihad. Eksempler på passager, hvor roden J-H-D (~ 'at anstrenge sig, at kæmpe for'), optræder:

9:41: Ryk ud, med let oppakning eller med tung, og kæmp med jeres ejendom og liv for Guds sag [*fi sabil allah*]! Det er bedst for jer, hvis I har viden.

- Medinensisk
- Umiddelbar reference til krigslignende togter: ryk ud - længere eller kortere togter
- Kæmpe finansielt (jf. moderne terrorstøtte-paragraf).
- Kæmpe med livet som indsats
- Viden/forståelse er vigtig - motivation.
- Sprog: bydeform! Opfordring!
- Retorisk mål: at mobilisere

9:81: De, der blev efterladt, var glade for at blive siddende tilbage efter Guds udsending. De hadede at kæmpe for Guds sag med deres ejendom og liv. De sagde: "Ryk ikke ud i kampens hede!" Sig: "Heden i Helvedes ild er stærkere!" Hvis blot de kunne forstå!

- Medinensisk
- De modvillige, der ligefrem modarbejder sagen, som er *Guds sag*!

- De modvilliges retorik matches (hede-termen) og trumfes her med en metafysisk retorik
- Viden/forståelse (jf. verset ovenfor).

25:52: Så giv ikke efter for de vantro, men bekæmp dem af al magt med Koranen [*wa-jahidhum bihi jihâdan kabiran*, egl. 'og bekæmp dem med en stor kamp']!

- NB: Wulff' traditionelle tolkning
- Mekkansk
- Jihad som en verbal kamp (jf. 25:56: Vi har kun sendt dig ud som overbringer af et godt budskab og advarer.”)

Krig (*harb*). Passage hvor roden H-R-B (~ krig) optræder

5:33: *Gengældelsen* for dem, der fører **krig** mod Gud og Hans udsending og stræber efter at skabe fordærv i landet, er, at de bliver *dræbt eller korsfæstet* eller får deres hænder og fødder hugget af i modsat side eller bliver *fordrevet* fra landet. Sådan er det. Der tilkommer dem *vanære i denne verden*, og i den hinsidige har de en vældig straf i vente.

- Retfærdiggørelse: 1) gengældelse/reciprocitetsprincip & 2) monoteistisk kamp 3) kamp mod fordærv
- Gradueret straf: 1) drakonisk straf eller 2) fordrivelse (eksilering som gammel nærorientalsk taktik).
- Opsummering i form af dennesidig (vanære/ydmygelse: jf. nutidig ydmygelsestaktikker) og hinsidig/transcendent straf.

Kamp og *drab*. Eksempler på passager, hvor roden Q-T-L (~ at dræbe, at kæmpe, at bekæmpe) optræder.

4

3:146: Hvor mangen en profet har ikke haft tusindvis af mænd med sig, som har *kæmpet uden at tabe modet* over det, der ramte dem for Guds sag, uden at blive svage og uden at give efter! *Gud elsker de udholdende*.

- Medinensisk
- 'Uden at tabe modet' → Mobiliseringsvers vha. eksemplarisk reference til fortidens profeter.
- Udholdenhed som dyd: gammelarabisk dyd (*sabr*) islamiseret
- Kampen som en test! At holde modet oppe.

8:65, 67: Profet! Anspor de troende til at kæmpe! Hvis der er tyve udholdende mænd af jer, vil de besejre to hundrede (...)/ Der tilkommer ikke en profet nogen fanger, før han har kæmpet og sejret i landet (...)

- Medinensisk
- Gud taler til Muhammad, som så skal tale til de troende
- Mobiliseringsvers: anspor
- Udholdenhed er alfa og omega
- Krig/kamp som udryddelse af fjenden eller muligvis ingen fangegevinster førend yderligere kamp

9:5: "Når de fredhellige måneder er omme, skal I dræbe dem, der sætter andre ved Guds side, hvor som helst I finder dem! I skal pågribe dem, belejre dem, og ligge på lur efter dem i hvert et baghold!

Men hvis de omvender sig, holder bøn og giver almisse, så lad dem frit gå! Gud er tilgivende og barmhjertig”

- Sværd-vers (tilskrevet titel)
- Sandsynligvis gengældelsesvers mod en specifik gruppe (jf. 9:5: Dog ikke dem, som I har sluttet pagt med af dem, der sætter andre ved Guds side, men som aldrig har ladt jer i stikken eller hjulpet nogen imod jer. Pagten med dem skal I overholde tiden ud! Gud elsker de gudfrygtige.)
- Typisk træk: tydeligt militante formuleringer, men pragmatisk ’afbalanceret’ (hvis og hvis de omvender sig eller betaler skat m.m.). Tilgivelse understreges.

Jf. Hizb ut-Tahrir-verset: 2:191: ”Dræb dem, hvor I møder dem, og fordriv dem derfra, hvor de har fordrevet jer! Fristelse til frafald er værre end drab! Kæmp ikke med dem ved det fredhellige bedehus, medmindre de vil kæmpe med jer dér! Men hvis de gør det, skal I dræbe dem! Sådan er gengældelsen for de vantro.”

- Oprindeligt adresseret konflikten mellem mekkanerne og medinenserne, men her universaliseret til at gælde til alle tider, men også tolket over på en Israel-Palæstina-konflikt.

9: 29: ”Bekæmp dem, som ikke tror på Gud og den yderste dag, og som ikke forbyder, hvad Gud og Hans udsending forbyder; og blandt dem, der har fået Skriften, skal I bekæmpe dem, der ikke bekender sig til den sande religion, indtil de *kuet* [*an yadin*] er rede til at betale skat!”

- Bogens folk
- *Jizya*-vers: skat og ydmygelse (alle lovbøger nævner kuethed/ydmygelse)

47:4: Når I møder dem, der er vantro, så giv dem hug over halsen! Når I så har slået dem ned, stram da lænkerne, indtil krigen lægger sine byrder, med henblik enten på benådning eller på løbskøbelse bagefter! Sådan er det. Hvis Gud ville, havde Han besejret dem; men *Han ville sætte nogle af jer på prøve* gennem andre. De, der bliver dræbt for Guds sag, deres handlinger vil Han ikke lade gå tabt.

- Hug over halsen: metaforisk og bogstaveligt.
- Pragmatisk krig
- Test/prøve:
- Frelsesøkonomi/martyr-tema (jf. 4:74: ”Lad dem, der vil sælge det jordiske liv for det hinsidige, kæmpe for Guds sag! Den, der kæmper for Guds sag, vil Vi give en vældig løn, uanset om han bliver dræbt, eller om han sejrer.”

Slag

3:123: Gud gav jer sejren ved Badr, hvor I var underlegne. Frygt Gud! Måske er I taknemmelige!

- Specifik reference
- Flere referencer til slag: sura 48 ’Sejren’/*al-fath* (jf. *Fatah*)

Andre termer

Skræk/rædsel

3:150-151: Nej! Gud er jeres skytsherre. Han er den bedste hjælper./ Vi vil vække rædsel (*ru’b*) i hjertet på dem, der er vantro, fordi de sætter noget, hvorom Han ikke har sendt nogen bemyndigelse ned, ved Guds side. Ilden bliver deres herberg. Hvilken ulykkelig bolig for dem, der handler uret!

- *Gott mit uns*/Gud som hjælper/allieret
- Rædsel/skræk som strategi – men ingen specifikation ad hvad rædslen egentlig indebærer, men blot henvisninger til hinsidige boliger.

- Bliver undertiden brugt af militante jihadister som argument for terror, der jo netop betyder skræk og rædsel.
- Pointe: Koranen som repertoire.
- Jf: 8:12; 59:2
- 59:2: Han er den, der drev dem af Skriftens folk, der var vantro, ud af deres boliger til den første samling. I tænkte, at de ikke ville komme ud, og de tænkte, at deres fæstninger kunne beskytte dem mod Gud. Men så faldt Gud over dem fra en side, som de ikke havde regnet med, og indgød dem rædsel i hjertet, så at de egenhændigt, og med de troendes hænder, lagde deres huse i ruiner. Så tag ved lære, I, der kan se!

Monoteistisk forsvarskrig

22:40: Til dem, der med urette blev fordrevet fra deres hjem, blot fordi de sagde: "Vor Herre er Gud!" Hvis ikke Gud holdt menneskene tilbage, nogle ved hjælp af andre, så ville klostre, kirker, synagoger og bedehuse, hvori Guds navn hyppigt nævnes, blive ødelagt. Gud hjælper den, der hjælper Ham. Gud er stærk og mægtig.

- Monoteisme: jf. Donners tese om at tidlig islam starter som en militant økumenisk monoteisme (Hoyland mener, at denne tolkning er forkert). Se den såkaldte **Medina-forfatning** (nedenst i dokumentet)
- Krigsmotiv: kæmpe for *access* til og bevarelse af rituelle bønsteder
- Reciprocitet: Gud hjælper, hvis du hjælper. Gammel romerretudtryk: *do ut des*.
- Paradoks: Jf. i dag, hvor jihadister ødelægger og nedbryder kirker og synagoger

Opsummering

6

- Tid og jura: juristerne ønsker at forvandle eventuelle partikulære versereferencer til universelle anvisninger →
 - Tid som princip: eftersom Koranens åbenbaringer er konciperet som en række af fortløbende retledninger er det den seneste udgave af retledningen, som bør gælde, dvs. det såkaldte *naskh*- eller abrogationsprincip.
 - Versene afspejler væbnet/voldelig eskalation, men ender på en note af magtfuldkommenhed og ambivalent accept af Bogens Folk.
 - Alternativt: versene afspejler forskellige positioner.

Sira og hadith-litteratur

Udover Koranen konsulterer muslimer en lang række andre skrifttyper, som blandt andet behandler 'hellig krig', heriblandt er *sira*, dvs. Muhammad-biografi, og *hadith*, som er anekdotiske beretninger om Muhammads udtalelser og handlinger.

Bemærkninger om deres status og funktion

- Kontekstualiserer situationelt koranvers
- Narrativiserer koranvers – giver sammenhæng og biografisk livsforløb og virkelighedseffekt
- Forklarer/fortolker koranvers
- Koraniserer stof, som måske slet ikke havde koranisk oprindelse

Fra *Ibn Ishaqs Guds Udsendings biografi/Sirat rasul Allah* (ca. 700 og én af de ældste overleverede profetbiografier; oversættelse ved Ellen Wulff)

Befalingen om at kæmpe bliver sendt ned til Guds udsending

Abu Muhammad Abd al-Malik ibn Hisham har fortalt mig følgende, og han havde det fra Ziyad ibn Abd Allah al-Bakka'i, som havde det fra Muhammad ibn Ishaq al-Muttalibi: Inden troskabsløftet ved al-Aqaba havde Guds udsending ikke fået tilladelse til at føre krig, og havde ikke været lovligt for ham at udgyde blod; han blot blevet befalet at kalde til Gud, tålmodig at udholde de krænkelser, der blev ham tilføjet, og at tilgive alle, der var uvidende. [...] Efter hvad jeg har hørt fra Urwa ibn al-Zubayr og andre af de lærde, skulle det første vers, hvor Han gav tilladelse til at gå i krig og gjorde det lovligt for ham at udgyde blod og kæmpe mod dem, der undertrykte de troende være [22:39-41]:

Til dem, der bliver bekæmpet, er der givet tilladelse til at kæmpe, fordi de har lidt uret; Gud er i stand til at hjælpe dem/ Til dem, der med urette blev fordrevet fra deres hjem, blot fordi de sagde: "Vor Herre er Gud!" Hvis ikke Gud holdt menneskene tilbage, nogle ved hjælp af andre, så ville klostre, kirker, synagoger og bedehuse, hvori Guds navn hyppigt nævnes, blive ødelagt. Gud hjælper den, der hjælper Ham. Gud er stærk og mægtig./ Til dem, som, hvis Vi giver dem magt på jorden, vil holde bøn, give almisse, påbyde det rette og forbyde det forkastelige. Sagernes udfald ligger hos Gud.

- Isnad
- Profeten er blevet befalet.
- Eksempel på kontekstualisering af koranvers

Bemærkninger om hadith

Bemærk hvordan haditherne udgør en slags eksegesi

Hadith (uddrag fra Muslim ibn Hajjâhs *al-Sahih*, 'Den Sunde', nr. 4294)

"...Når du møder dine fjender der er flergudsdyrkere, inviter dem da til at gøre tre ting. [...] Inviter dem til (at gå over til) islam. [...] Hvis de afviser at gå over til islam, krævn da *jizya* fra dem. Hvis de indvilliger i at betale, accepter det fra dem og lad dem gå. Hvis de nægter at betale, søg Guds hjælp og bekæmp dem."

- Den hellige krig som led i en prioriteret relation til ikke-muslimer, bygget logisk op over strukturen 'X og hvis ikke så Y'.
 - o 1) mission/konvertering

- 2) *jizya*, rod i 9:29: "Bekæmp dem, som ikke tror på Gud og den yderste dag, og som ikke forbyder, hvad Gud og Hans udsending forbyder; og blandt dem, der har fået Skriften, skal I bekæmpe dem, der ikke bekender sig til den sande religion, indtil de kuet er rede til at betale skat (*jizya*)!" Verset er blevet udlagt som, at de ikke-muslimer, der skal betale *jizya*, er de blandt Bogens folk, dvs. primært jøder og kristne, der ikke anerkender Muhammads budskab, men foretrækker at beholde deres egen religion.
 - Problem for den tidlige islamiske stat: tab af indtægter ved konvertering.
- 3) jihad og etablering af overherredømme

Uddrag fra Ibn Taymiyyas (1263-1328) *Shari'a-styre til reform af herskeren og hans flok*

Det er blevet fortalt i *Sunnaen*, at "en dag tilbragt med *ribat* [~ at blive ved islams grænser] for Guds sag er bedre end tusind dagen tilbragt et andet sted." [...]

I *Sunnaen* finder vi, at Muhammad har sagt: "Ethvert samfund har sine andægtige rejser, og mit samfunds andægtigste rejse er jihad for Guds sag."

- (1263-1328) Ibn Taymiyya var traditionalistisk indstillet og forholdt sig meget kritisk til sin samtids religiøse liv. Han opponerede kraftigt imod alle de elementer i samfundet, der hverken havde deres basis i Koranen, i Profeten Muhammads *sunna* eller i den praksis, der iflg. hadith kan tilskrives de tre første generationer af muslimer; de såkaldte ærværdige forfædre, *al-salaf al-sâlih*. Jf. Jakob Sheikh interviewet.
- Salafisme: stærk hæresiologisk praksis, *takfir*-praksis.
- Meta-metaforisk kontekst: Islam som en vej, muslimen bevæger sig langs, dvs. en metaforisk rejse. Vejledning/*huda*.
- Islam som et *frontier-society*. Samfundets *élan vital* opretholdes og dyrkes ved grænserne.
 - Muligvis er denne forestilling om grænsen og udfærden en del af det transnationale potentiale, som muslimske såkaldte *foreign fighters* kan legitimere deres adfærd med og som måske ligefrem kan bidrage til den.

Tekster fra moderne tid

Korankommentar

Uddrag af Sayyid Qutbs (1906-66) *I Koranens skygge* (1958), kommentar til sura 109

Kaldet til islam i dag er som kaldet til islam for første gang: Det er et kald midt i *jahiliya*, og det er et bud om at afsondre jer fuldstændigt fra *jahiliya*. ” I har jeres religion, og jeg har min.” [109:6], siger teksten, og min gudstro er den rene *tawhid* [enhedsbekendelse, monoteisme].

- (1906-66), egyptisk lærer og forfatter; en af den radikale islamismes vigtigste foregangsmænd/MB.
- I 1940'erne blev Qutb i stigende grad optaget af sociale spørgsmål. Han begyndte efterhånden at se islam som løsningen på samfundets problemer og fik i 1949 udgivet bogen *Social retfærdighed i islam*. I 1948-50 opholdt han sig i USA, hvor han bl.a. studerede i Washington D.C. og Colorado, og hvor han blev bestyrket i sit kritiske syn på den vestlige verden som åndløs og materialistisk.
- Strategi her: eksegetisk aktualisering af Koranens budskab, men også aktualisering af Koranens frelseshistoriske kontekst: nutid = fortid.
- Fortiden (Medina og ikke mindst også kaliffen Umar) som paradigme
- Jf. *Kaldet til islam*, da'wa/mission

Fatwa

Uddrag fra Ayman al-Zawahir og Osama bin Ladens ”*Verdens islamiske front*”, 23. januar 1993.

Lovet været Gud, som åbenbarede Bogen, kontrollerer skyerne, sejrer over splittelserne, og siger i sin Bog: ”Når de fredhellige måneder er omme, skal I dræbe dem, der sætter andre ved Guds side, hvor som helst I finder dem! I skal pågribe dem, belejre dem, og ligge på lur efter dem i hvert et baghold! Men hvis de omvender sig, holder bøn og giver almisser, så lad dem frit gå! Gud er tilgivende og barmhjertig” [9:5] Og Fred være med vore Profet, Muhammad ibn Abd Allah, som sagde: ”Jeg blev sendt ned på dette tidspunkt med **sværdet** i hånd, for at Gud alene skal æres uden nogen ligemand...” [Herefter oplystes en række anklager mod især USA for flg ting.: 1) besættelse af Den Arabiske Halvø, 2) det irakiske folks ødelæggelse ved en korsfarer-zionistisk alliance, 3) USAs støtte til Israel og forsøg på at splitte den arabiske **verden**] Alle disse forbrydelser og synder begået af amerikanerne er en klar krigserklæring imod Gud... **På dette grundlag, og i overensstemmelse med Guds bud**, udsender vi det følgende fatwa til alle muslimer: **Det er en individuel pligt for enhver muslim at dræbe amerikanerne og deres allierede – civile og militære – i ethvert land, hvor der er mulighed for det, for at befri Aqsa-moskeen [i Jerusalem] og Haram-moskeen [i Mekka] fra deres greb og for at drive deres hære ud af islams territorier...** Dette er i overensstemmelse med den almægtige Guds ord: ”**Bekæmp alle dem**, der sætter andre ved Guds side, ligesom de bekæmper jer alle!” [uddrag af 9:36; herefter følger en del korancitater: 2:193; 4:75; 8:24; 9:38-39; 3:139].

- Kontekst: amerikanske baser i SA efter den første Golfkrig 1990-91
- Fatwaet som genre
- Sværd-vers + sværd-reference
- Retfærdiggørelse: grievances + ræsonnement
 - o Besættelse af den arabiske halvø/helligt territorium – i det hele taget stærk territorial diskurs
 - o Fitna-referencer
- Shari'a-diskurs: individuel pligt/*fard* → Qutbiansk paradigme → selvmordsangrebet
 - o selvmord (*qutla nafsihi*) men ofte for *YamalDyaAt ishtihAdDya* 'martyroperationer'

- martyr: *shahîd* (plur. *shuhada'û*):), hvis grundbetydning er 'vidne'. Martyren er dermed den, der ved sin død bringer det ultimative vidnesbyrd om sin gudstro. Jf. shahada-trosbekendelsen/vidnesbyrdet.
 - 4:74, "Lad dem, der vil sælge det jordiske liv for det hinsidige, kæmpe for Guds sag! Den, der kæmper for Guds sag, vil Vi give en vældig løn, uanset om han bliver dræbt, eller om han sejrer."
- Afsluttende universalistisk ambition med indbygget reciprocitetsretfærdiggørelse: "Bekæmp *alle* dem..."

Uddrag af 9/11-manual, muligvis forfattet af Mohammed Atta (hentet fra *Kristeligt Dagblad*, 10.10.2010)

Bemærk hvordan jihad også har et stærkt ritualiseret islæt.

DEN SIDSTE AFTEN

1. Aflæg en **ed** om at dø og erklær din hensigt på ny. **Barber overflødigt hår af din krop og brug eau de cologne. Gå i bad.**
2. Sørg for, at du kender planen i samtlige detaljer, og indstil dig på fjendens svar eller reaktion.
3. **Læs *al-Tawba* og *Anfal*** [suraer i Koranen], og overvej deres mening, og husk alt det, som Gud har lovet martyrerne. [...]

DEN TREDJE FASE [under selve kapringen]

Når konfrontationen begynder, så **kæmp som krigere, der ikke ønsker at vende tilbage til denne verden**. Råb "Gud er stor" [*Allahu akbar*], for dette vækker frygt i de ikke-troendes hjerter. Gud har sagt: "**Hug dem over nakken!** Hug dem over hver en finger!" Vid, at paradiset har ventet dig i al deres skønhed, og **paradisets kvinder** venter og kalder, "Kom her, Guds ven." De har iklædt sig deres smukkeste klæder. [...]

- Instruktionstekst, men også mobiliserings- og ritual-tekst (faseinddelt logik: *rite de passage*: separationsritual fra denne verden/*al-dunya* → inkorporationsfase i Paradis/*al-akhira*/den Anden Verden).
- Visualisering/meditation
- Koranvers: Hug.
- Paradisjomfruer: som en art martyrsirener. → jf. interviews med mislykkede palæstinensiske selvmordsbombere.
- Guds ven: jf. Abraham.

Uddrag af interview/reportage med dansk syrienskriger (Jakob Sheikh, "Fra barndommens gade til kalifatets frontlinje", *Politiken* 21.09.2014)

- Komplementerer al-Zawahiris legalisme og stærkt fornuftbetonede argumentation.
- Her: ikke-kanonisk, bottom-up-rettet blik på den hellige krigs senmoderne reception.
- Digital demokratisering: lægmandsislam.
- Empatiens mørke side koblet med klassisk islamisk legalisme-diskurs: "*min pligt at hjælpe*"

[...]

Pligten

Amir rejste til Syrien, fordi han følte sig magtesløs. Hjemme i sin toværelses lejelejlighed i et københavnsk brokvarter havde han aften efter aften tændt **sin bærbare** Medion-computer og trawlet internettets dyb igennem for videoer af kamphandlinger inde fra den syriske borgerkrig.

I Amirs øjne var det historien, der gentog sig: Uskyldige civile sunnimuslimer blev forfulgt, torteret, voldtaget, lemlæstet, dræbt, imens omverdenen så på. Ingen greb ind. Det var det samme, der var sket i Irak, i Afghanistan, i Gaza og på Balkan. »Det er mine muslimske brødre og søstre, der dør«, tænkte han. »Det er min pligt at hjælpe dem. Det er *min pligt at hjælpe* med at udrydde de vantrø«. Og så den tanke, der gjorde udslaget: »Hvis jeg bare bliver hjemme, vil Gud straffe mig«. Så en tidlig morgen i november 2013 tog Amir af sted.[...] Der skulle ikke gå mere end få uger - Amir husker det som en dag i december 2013, men er ikke sikker - før han første gang kom i krydsild. Han var lykkelig. Det var, som om brikkerne faldt på plads, det hele gav mening. Siden deltog Amir i flere åbne ildkampe mod regimets styrker, før han i forsommeren, efter syv måneder i Syrien, vendte hjem til Danmark. [...] Vi går hen mod Madni-moskeen [i Århus], der har til huse over en tæppehandler i et hjørne af en parkeringsplads. Da Amir gik ind ad porten første gang, havde han ingen anelse om den religiøse vækkelse, der ganske hurtigt fik tag i ham. En vækkelse, der ikke så meget skyldtes selve moskeen som en gruppe på fire unge pakistanske mænd. »Det var ikke planlagt på den måde. Pludselig mødte jeg dem bare«, siger Amir.

Han var omkring 17 år og var netop droppet ud af teknisk skole, hvor han havde gået for at blive automekaniker. »De var gode ved mig. Jeg vidste ikke noget dengang, og de lærte mig rigtig meget«, fortæller Amir. Efterhånden som han nåede igennem materialet, fik Amir nye lektier for. Han lærte, at han skulle frygte Gud og kun Gud, at han skulle leve efter Koranens præcise forskrifter og stræbe efter 'salaf' - at leve i et samfund som det, profeten Muhammed og de to generationer efter ham i sin tid levede i. Det blev daglig rutine for ham at besøge det pakistanske jihad-webforum al-Qital, der bekender sig til al-Qaeda's militante ideologi. Her læste han voldelige arabiske manifeste, der var oversat til engelsk og urdu, og så videoer af mujahedinere, der sprængte sig selv i luften og tog vestlige soldater med sig i døden. [...] Efterhånden som Amir blev mere og mere yderligtgående, blev hans vennekreds mindre og mindre. Få kunne følge hans fundamentalistiske holdninger, og flere af dem, der kunne, blev gift og stiftede familie og forsvandt lige så stille ud af miljøet.[...] »Forstår du, det er nu eller aldrig. Vi har chancen for at være gode muslimer. I Syrien har vi et kalifat nu, takket være Dawla (Islamisk Stat). Det er muslimernes pligt at lave hijrah - at udvandre til vores islamiske hjemland. Der er mange tusinde muslimer dernede, og det er blevet et meget smukt land, hvor der er et smukt islamisk liv, og folk kan leve stille og rolige liv, som er korrekt i forhold til islam«. Så når Amir i næste måned igen drager mod Syrien, slutter han sig ikke til Jabhat al-Nusra i Aleppo, men til rivalerne fra Islamisk Stat i bevægelsens højborg, Raqqa. Her vil Amir ofre alt - sit liv, om nødvendigt - for en organisation, der af Vesten er stemplet som en terrorbevægelse og har rystet verden med udråbelsen af et islamisk kalifat og ikke mindst de berygtede videoer, hvor to amerikanske freelancejournalister får halsen skåret over. I Amirs verden er videoerne ikke brutale, men »smukke«. Og så er de et billede på, hvorfor han snart forlader Danmark for bestandig: »Du kan ikke skelne mellem en kujonstat og dens kujonborgere. Så vil du aldrig kunne føre krig, og så vil kalifatet aldrig blive udbredt til resten af verden. De der to journalister var fjender af islam. Og de var betalt af Vesten«. [...]

- Digital islam: 'demokratisering' af eksegesen
- Sympati og empatiens mørke sider.
- Se Halverson et al.: *How Islamist Extremists quote the Qur'an*: tekstmining + 2000 tekster 1998-2011.
 - o Flest Medina-vers

- Men færre sværvers og offensive, dominans-orienterede vers end vers der kontekstualiserer urefærdige ofre, ydmygelse og gengældelse.

Emne: den såkaldte Medina-traktat

Kilder: Ibn Ishâq *Sîrat Rasûl Allâh*, 'Guds Sendebuds levned' overleveret gennem Ibn Hishâm's *Sîrat al-Nabawiyya*, 'Profetens levned'.

Guds Sendebud lavede en skriftlig aftale mellem Udvandrerne og Hjælperne, hvori han desuden indstiftede en fredspagt med jøderne, garanterede dem retten til at dyrke deres religion og beholde deres formue, samt opstillede nogle betingelser imellem dem alle:

1. I den nådige og barmhjertige Guds navn. Dette er en skriftlig aftale fra Profeten Muhammad mellem de troende [*mu'minûn*] og muslimerne [*muslimûn*] fra Quraysh og Yathrib [org. navn for Medina] og dem, der fulgte dem som klienter, knyttede sig til dem og udøvede *jihad* med dem [alternativt: anstrengte sig sammen med dem].
2. De er ét fællesskab [*umma wâhida*], med udelukkelse af alle andre.
3. Udvandrerne af Quraysh beholder deres stammemæssige organisation og ledelse, deles indbyrdes om at betale blodpenge, løskøbe de af deres egne, der er taget til fange i forhold til hvad der er ret og rimeligt mellem de troende.
4. Banu Awf... [ordlyden i paragraf 3 gentages næsten ordret]
5. Banu l-Harith...
6. Banu Sâ'ida...
7. Banu Jusham...
8. Banu Najjâr...
9. Banu 'Amr...
10. Banu an-Nabât...
11. Banu l-Aws...
12. De troende må ikke undlade at hjælpe en skyldner blandt dem i forhold til hvad der er skik og brug i sager om blodpenge og løskøb.
13. Ingen troende skal indgå alliancer med en anden troendes forbundsfælle uden hans viden.
14. De gudfrygtige troende skal være imod enhver af dem, som kræver en uforholdsmæssig stor sum blodpenge, spreder uretfærdighed, synd, eller fordærv blandt de troende. De skal være forenet mod ham, selv hvis han er søn af en af dem.
15. Ingen troende må dræbe en anden troende for en vantro skyld, og en troende må heller ikke hjælpe en vantro mod en anden troende.
16. Guds beskyttelse [*dhimma*] er ens overalt. Selv den usleste af de troende kan tilbyde beskyttelse [gæstevenskab til den fremmede] på alle troendes vegne.
17. De troende er hinandens forbundsfæller, med udelukkelse af alle andre.
18. De jøder, som slutter sig til os, skal modtage hjælp og have samme rettigheder. De må ikke forulempes, ej heller må deres modstander hjælpes.
19. De troendes fred [*silm*] er ens overalt og [derfor] vil en troende ikke slutte fred med en ikke-troende i kampen for Guds sag, undtagen på de samme betingelser og med ret og rimelighed mellem dem.
20. ..
21. ...

22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. Det, som I er uenige om, skal I fremlægge for Gud og Muhammad.
 27. **Jøderne deler udgifter med de troende, så længe de er i kamp.**
 28. **Jøderne fra Banu Awf danner ét fællesskab med de troende. Jøderne har deres religion og muslimerne har deres.** Det gælder deres forbundsfæller og alle enkeltpersoner, undtagen dem, der handler uret og synder. De ødelægger blot sig selv og deres folk.
 29. Jøder fra Banu l-Najjâr... [gentager paragraf 28] [Herefter følger enslydende paragraffer om jødiske stammer].
 49. Yathribs *jawf* er et *haram* for denne traktats folk. [Endvidere en række paragraffer af moralsk karakter. I alt 63/64 paragraffer.]
 64. Gud beskytter ham, som er from og gudfrygtig og det samme gør Muhammad, Guds Sendebud.

Anbefalet litteratur

Der er efterhånden en enorm litteratur om emnet, især mhp. islamisk terrorisme. Nedenstående er blot et lille udpluk af værker og arbejder, som jeg selv er blevet inspireret af.

Allround introduktion:

Rudolph Peters: *Jihad i klassisk og moderne islam*: <http://forlagetvandkunsten.dk/93362/>

Tilhørende introduktionsblad til Peters bog (frit på nettet):

Jihad – Introduktionsblad: <http://forlagetvandkunsten.dk/98155/>

Halverson et al.: *How Islamist Extremists quote the Qur'an*: <http://csc.asu.edu/wp-content/uploads/pdf/csc1202-quran-verses.pdf>

Interessant rapport om jihadistisk billedmateriale (dog ingen analyser af henrettelses- og grusomhedsmateriale): *The Islamic Imagery Project*: <https://www.ctc.usma.edu/posts/the-islamic-imagery-project>